

Handläggare
Anette Jansson
Telefon: 08-508 28 820

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2016-10-25 p. 11

Remiss av översyn av hastighetsgränser i Södermalm, Älvsjö, Norrmalm och Östermalm

Remiss från trafiknamnden dnr T2016-01750

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Trafikkontoret har tagit fram ett förslag till nya hastighetsgränser för huvudgator i Södermalm, Älvsjö, Norrmalm och Östermalm. Miljö- och hälsoskyddsnamnden har möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till hastighetsplan t.o.m. den 9 december 2016.

Miljöförvaltningen ställer sig i stort positiv till förslaget. Det är bra att buller, luftkvalitet och vibrationer beaktas vid val av hastighet på stadens vägnät, eftersom hastigheten är en viktig parameter för hur stora dessa miljöstörningar blir.

Miljöförvaltningen anser att:

- Där det är aktuellt med fördjupade utredningar för buller och vibrationer ska dessa göras innan beslut om hastighetshöjning tas.
- Det bör redovisas i beskrivningen för Stadsgårdsleden, Folkungagatan, Värmdövägen och Klarastrandsleden att buller behöver utredas vidare för dessa vägsträckor.
- Det bör redovisas hur vibrationer har beaktats i analysen och vilka underlag för detta som har använts.
- Vibrationskartor bör redovisas.
- Risk för vibrationsstörningar bör studeras där hastighetshöjningar föreslås vid lermark.
- En hastighetshöjning på Folkungagatan är olämplig ur vibrationssynpunkt.

Bakgrund

Trafikkontoret har tagit fram ett förslag till nya hastighetsgränser för huvudgator i Södermalm, Älvsjö, Norrmalm och Östermalm. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till hastighetsplan t.o.m. den 9 december 2016.

Arbetet med att ta fram förslag till nya hastighetsgränser i staden genomförs i flera delar. Nämnden lämnade synpunkter på första delen den 4 februari 2014 och på den andra delen den 30 augusti 2016.

Huvudgatornas uppgift är att förbinda olika knutpunkter och se till att framkomligheten är god. Förslaget innebär att många gator och vägar har fått sänkt hastighet, merparten från 50 till 40 km/tim. Några gator får höjd hastighet, antingen från 30 till 40, eller från 50 till 60 km/tim. Lokalgator i Stockholms bostadsområden har generellt en hastighetsgräns på 30 km/h och detta ska inte ändras.

Förslaget har arbetats fram enligt metodiken i handboken ”Rätt fart i staden – Hastighetsnivåer i en attraktiv stad” som tagits fram av Vägverket (nuvarande Trafikverket) och Sveriges Kommuner och Landsting. Förslaget bygger på analys av bl.a. framkomlighet, gatans karaktär och dess omgivning, trafiksäkerhet, olycksstatistik, bullerförhållanden, luftkvalitet och vibrationer.

Förslaget till nya hastighetsgränser presenteras i kartform, samt med en kort beskrivning av respektive vägavsnitt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen ställer sig i stort positiv till förslaget. Det är bra att buller, luftkvalitet och vibrationer beaktas vid val av hastighet på stadens vägnät, eftersom hastigheten är en viktig parameter för hur stora dessa miljöstörningar blir.

Miljöförvaltningen bedömer att hastighetshöjningar på 10 km/tim i de flesta fall leder till så små försämringar av miljökvaliteten att de är acceptabla. I ett fåtal fall kan en höjning dock vara olämplig ur miljösynpunkt.

Enligt förslaget behöver fördjupade utredningar göras avseende påverkan på buller, vibrationer och luftkvalitet för vissa vägsträckor. Förvaltningen anser att det är viktigt att dessa görs innan beslut om hastighetshöjning tas. Det finns annars risk för ökade och ibland oacceptabla störningar som inte går att åtgärda på annat sätt än genom hastighetssänkning.

Buller

En hastighetshöjning från 30 till 40 km/tim medför marginell höjning av bullernivån. En hastighetshöjning från 50 till 60 km/tim innebär att bullret höjs med 1-2 dBA ekvivalent (\approx medel) ljudnivå. Miljöförvaltningen bedömer att detta kan medföra ökade störningar för vissa boende.

Miljöförvaltningen har gjort en översiktlig granskning av gatorna där hastighetshöjning föreslås och konstaterar att det finns bostäder längs många av dessa sträckor som kommer att få något högre bullernivå vid fasad. Miljöförvaltningen anser att denna försämring generellt är acceptabel, men att rimliga åtgärder alltid ska utredas vid en försämrad bullersituation.

Buller är en av de aspekter som har studerats i förslaget till hastighetsplan. För flera vägvagnsnitt redovisas att buller behöver utredas vidare. För Stadsgårdsleden, Folkungagatan, Värmdövägen och Klarastrandsleden saknas dock denna skrivning. Miljöförvaltningen anser att det är motiverat att utreda bullerfrågan även för dessa vägar, och att hastighetsplanen därför ska kompletteras för dessa. Längs Stadsgårdsleden, Folkungagatan och Värmdövägen har miljöförvaltningen haft klagomålsärenden gällande bullerstörningar.

Vibrationer

Hastighetsreglering är oftast den enklaste och mest kostnadseffektiva åtgärden för att minska vibrationsstörningar. Ofta är det den enda rimliga åtgärden. Miljöförvaltningen anser därför att det är av största vikt att risk för vibrationsstörningar utreds noga innan beslut om hastighetshöjning tas. Det är inte acceptabelt att hänvisa till att åtgärder ska utredas i ett senare skede.

Det framgår inte av remissen hur vibrationer har beaktats i analysen eller vilka underlag som har använts. Miljöförvaltningen anser att detta bör redovisas.

På sidan 27 i förslaget anges att kartor med en överblick av läget för trafiksäkerhet i form av olycksstatistik, buller, vibrationer och luftkvalitet redovisas. Miljöförvaltningen kan dock inte se att det redovisas några kartor gällande vibrationer. Miljöförvaltningen anser att förslaget bör kompletteras med detta.

I yttranden den 4 februari 2014 och den 30 augusti 2016 framförde miljö- och hälsoskyddsnämnden att hastighetshöjningar innebär en risk för att vibrationsstörningar uppkommer längs gator som tidigare inte haft problem. En hög riskfaktor är om vägen och närlig-

gande byggnader ligger på lermark. Nämnden ansåg därför att analysmetoden borde kompletteras med studier av geologiska kartor för de gator där hastighetshöjning övervägs. Miljöförvaltningen kan inte se att detta har gjorts för föreliggande förslag.

Förvaltningen kan efter översiktlig granskning konstatera att flera av de vägar där hastighetshöjningar föreslås ligger på lermark med bostäder intill. Dessa är Folkkungagatan, Hammarby allé, Folkparksvägen, Långbrodalsvägen, Svartlösavägen och Vantörsvägen.

Längs Folkkungagatan har trafikkontoret vidtagit omfattande åtgärder för att komma tillrätta med vibrationsstörningar, bl.a. påldäck och hastighetssänkning. Miljöförvaltningen bedömer att en hastighetshöjning där är olämplig ur vibrationssynpunkt.

Miljöförvaltningen anser att en avstämning även bör göras av pågående vibrationsärenden i trafikkontorets driftportal för samtliga vägar som ingår i hastighetsplanen. Det bör studeras om den hastighet som föreslås på vägen är tillräcklig för att komma tillrätta med vibrationsstörningarna, eller om ytterligare sänkning krävs. Exempelvis finns ett klagomålsärende längs Älvsjövägen, där frågan är om det räcker med en hastighetssänkning från 50 till 40 km/h.

Luffföroreningar

Miljöförvaltningen har gjort en översiktlig granskning och konstaterar att hastighetshöjningar föreslås på några vägar där miljökvalitetsnormen (MKN) för luft överskrids. Dessa vägar är Hornsgatan, Folkkungagatan, Stadsgårdsleden, Klarastrandsleden och Södergatskopplet. Det är normen för kvävedioxid (NO₂) som överskrids. Normen för partiklar klaras sedan två år tillbaka på större delen av stadens vägnät.

Miljöförvaltningen bedömer att föreslagna hastighetshöjningar på dessa gator (30 till 40, eller 50 till 60) har marginell påverkan på halterna av luffföroreningar. Indirekta effekter av omskyltningen som t.ex. utformning av gaturum, trafik hinder, hastighet på omgivande gator och trafiksäkerhet bedöms ha större effekt på luffkvaliteten.

Förvaltningen bedömer att hastighetshöjningarna inte försvårar möjligheten att följa att miljökvalitetsnormen för luft. Förvaltningen bedömer därför att dessa hastighetshöjningar är acceptabla ur luffföroreningssynpunkt, samt att det inte behöver göras ytterligare utredningar gällande luffföroreningar i dessa fall.

Bilaga

1. Hastighetsplan Stockholm
Del 3 Södermalm, Älvsjö, Norrmalm och Östermalm
Remisshandling september 2016